

AANGETEKEN en per gewone post

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Hengelsestraat 51

TELEFOONNUMMER

Aan:
De Minister van Asiel en Migratie
Mw. M.H.M. Faber- Van de Klashorst
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
28 januari 2025	2500002679	F. Veenstra- Dkhissi

UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
20 december 2024	Besluit nr. 6015733	06 – 39 34 20 27

ONDERWERP

Bezwaar tegen het verdeelbesluit Overijssel van de Minister van Asiel en Migratie van 20 december 2024 met nummer 6015733, voor de gemeente Enschede

Geachte mevrouw Faber- van de Klashorst,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enschede (hierna: het college) heeft kennisgenomen van het verdeelbesluit Overijssel 2024 waarin aan Enschede is opgedragen om in aanvulling op de afgesproken maximaal 550 asielopvangplaatsen, ook 21 asielopvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (hierna: amv) - zonder verblijfstitel - te realiseren. Het college kan zich niet verenigen met het verdeelbesluit Overijssel 2024 voor zover dit ziet op de aanvullende opgave om 21 amv-opvangplaatsen te realiseren.

Met dit bezwaarschrift wil het college haar bezwaar kenbaar maken tegen het besluit van de Minister van Asiel en Migratie, van 20 december 2024, nr. 6015733. Het college stelt zich op het standpunt dat dit besluit in strijd is met de eerdere bestuurlijke afspraken en onvoldoende rekening houdt met de al ondernomen vrijwillige inspanningen van de gemeente.

1. Achtergrond

Het college heeft al in een vroeg stadium, vooruitlopend op de invoering van de Spreidingswet, vrijwillig en met instemming van de gemeenteraad besloten om maximaal 550 asielzoekers op te vangen gedurende een periode van minimaal vijf jaar.

Voorafgaand aan het raadsbesluit van de gemeenteraad heeft het college een intensief traject doorlopen met de toenmalige staatssecretaris, de commissaris van de Koning van de provincie Overijssel, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en de Twentse Regietafel Asiel (TRA). Dit heeft geresulteerd in bindende bestuurlijke afspraken, bekrachtigd in schriftelijke documenten¹, die vaststelden dat het college gedurende een periode van vijf jaar, maximaal 550 asielopvangplaatsen realiseert. De documenten zijn ook toegevoegd als bijlagen.

¹ Brief 21 juni 2023, van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid:
Document enschede - Brief SJenV CDK Opvang in Enschede 21062023 - iBabs Publieksporaal
Brief 13 juni 2023, van de commissaris van de Koning van Overijssel:
Document enschede - Brief CdK aan BenW Enschede - iBabs Publieksporaal
Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie in Enschede:
Document enschede - Bestuursovereenkomst reguliere opvang Enschede - COA - iBabs Publieksporaal

Het verdeelbesluit Overijssel 2024 wijkt af van deze bestuurlijke afspraken door het college een aanvullende opgave van 21 amv-asielopvangplaatsen op te leggen.

Het college stelt zich op het standpunt dat deze aanvullende asielopgave niet alleen de bestuurlijke en juridische afspraken schendt, en daarmee ook de bestuurlijke samenwerking en het wederzijds vertrouwen, maar ook in strijd is met de uitgangspunten van de Spreidingswet.

Als onderdeel van deze bestuurlijke afspraken heeft het college een noodopvanglocatie gerealiseerd in een overbruggingsperiode, waarbij de gemeente binnen twee weken een opvanglocatie operationeel heeft gemaakt. Deze uitzonderlijke inspanning getuigt van het vertrouwen en de bereidheid van het college om haar verantwoordelijkheid te nemen in de asielopgave. Ook in het verleden heeft gemeente Enschede dit meerdere malen laten zien. Zo heeft Enschede sinds 2021 al in verschillende vormen en omvang (nood)opvang geboden aan asielzoekers en statushouders.

2. Gronden van bezwaar

Schending van het vertrouwensbeginsel

Bij de totstandkoming van de bestuurlijke afspraken over de opvangcapaciteit in Enschede heeft de toenmalige staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, expliciet ingestemd met een maximum van 550 asielopvangplaatsen. Deze afspraken zijn vastgelegd in schriftelijke overeenkomsten en zijn het resultaat van intensieve onderhandelingen en bestuurlijke samenwerking.

Uit de bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente Enschede blijkt onder meer:

- dat het gemeentebestuur zich onder voorwaarden bereid heeft verklaard mee te werken aan de opvang van maximaal 550 asielzoekers;
- dat over deze voorwaarden onder meer is gedebatteerd in de raadsvergadering van 20 maart 2023 en daar in een motie bepaalde richtlijnen en kaders zijn meegegeven;
- dat de commissaris van de Koning in de brief van 13 juni 2023 heeft toegezegd in te stemmen met de opvang van maximaal 550 asielzoekers voor een periode van 5 jaar;
- dat de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid in de brief van 21 juni 2023 in reactie op bovengenoemde brief van 13 juni 2023 een bestuurlijk commitment heeft gegeven voor de afspraken tussen provincie en gemeente.

Gelet op dit bestuurlijk commitment is in de overeenkomst tussen het COA en het college expliciet opgenomen dat Enschede een opvanglocatie realiseert waar maximaal 550 asielzoekers worden opgevangen.

Het vertrouwensbeginsel, een kernonderdeel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, verplicht bestuursorganen om gerechtvaardigde verwachtingen die door hun handelen zijn gewekt, te honoreren. Zoals bevestigd in vaststaande jurisprudentie kan een bestuursorgaan niet zomaar afwijken van eerdere toezeggingen, zeker niet als deze afspraken schriftelijk zijn vastgelegd en op wederzijds vertrouwen zijn gebaseerd.

Het verdeelbesluit Overijssel 2024 schaadt dit beginsel voor Enschede, omdat het de eerder overeengekomen bestuurlijke afspraken negeert en daarmee afbreuk doet aan het wederzijdse vertrouwen tussen het college en de Minister van Asiel en Migratie. Het college mocht er gerechtvaardigd op vertrouwen dat de asielopgave in zijn algemeenheid, zowel regulier als amv, het afgesproken aantal plekken van maximaal 550 asielopvangplaatsen niet overschrijdt.

Schending van het zorgvuldigheidsbeginsel

Het zorgvuldigheidsbeginsel, eveneens een kernbeginsel uit de Algemene wet bestuursrecht, vereist dat bestuursorganen hun besluiten baseren op een zorgvuldige voorbereiding en een evenwichtige belangenafweging. In het geval van de aanvullende asielopgave voor de opvang van 21 amv (zonder status) in Enschede, blijkt dat de minister van Asiel en Migratie onvoldoende rekening heeft gehouden met de specifieke omstandigheden van het college en bestaande bestuurlijke afspraken.

De bestuurlijke afspraken over maximaal 550 asielopvangplaatsen zijn niet alleen juridisch en bestuurlijk bindend, maar ook het resultaat van zorgvuldige afwegingen van het (lokale) politiek bestuurlijk proces en de spanningsboog in dit krachtenveld. Daarbij is ook rekening gehouden met de draagkracht van de stad en haar inwoners. Door een aanvullende amv asielopgave op te leggen, gaat de Minister niet zorgvuldig om met de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken. Het verdeelbesluit Overijssel 2024 voor Enschede ondermijnt het doel en de werking van de spreidingswet. De wet beoogt immers een evenwichtige verdeling van de asielopvang over alle gemeenten, maar de minister van Asiel en Migratie creëert met dit verdeelbesluit ongelijkheid en schaadt het vertrouwen tussen gemeenten, terwijl het juist het gezamenlijke belang van evenwichtige asielopvang zou moeten dienen.

Het college meent dat de aanvullende amv asielopgave:

- 1- geen recht doet aan de bestaande afspraken, waarvoor door de commissaris van de Koning en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid bestuurlijk commitment is gegeven, en vrijwillige inspanningen van het college;
- 2- gemeenten benadeeld die hun verantwoordelijkheid hebben genomen, terwijl andere gemeenten worden bevoordeeld waardoor het college voor een grotere opgave staat dan is afgesproken;
- 3- niet in lijn is met de werking van de spreidingswet.

Schending van het motiveringsbeginsel

De minister van Asiel en Migratie heeft aanvullende opvangverplichtingen opgelegd aan het college, zonder voorafgaand overleg, over de gemaakte afspraken die reeds juridisch en bestuurlijk waren vastgelegd. Door deze afspraken te negeren en niet te motiveren over de rechtvaardiging van de aanvullende verplichtingen schendt de minister van Asiel en Migratie het motiveringsbeginsel. Het besluit motiveert niet op welke wijze de verdeling van opvangplaatsen is berekend en hoe rekening is gehouden met de bestuurlijke bindende afspraken van het college. De spreidingswet vereist dat bij het opstellen van verdeelbesluiten rekening wordt gehouden met de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van aanvullende opgaven. In het geval van Enschede is er geen aantoonbare toetsing geweest van de impact van een aanvullende opgave van 21 amv asielopvangplaatsen. Bovendien is het onduidelijk waarom de overeengekomen maximaal 550 asielopvangplaatsen niet worden gerespecteerd en waarom de aanvullende amv asielopgave niet is verdeeld over gemeenten die minder hebben bijgedragen aan de landelijke opvangopgave. Dit gaat ook in tegen het principe van de Spreidingswet.

Dit maakt het besluit ondoorzichtig en wekt de indruk van willekeur. Het opleggen van aanvullende verplichtingen ondermijnt de samenwerking en zet een precedent dat schadelijk kan zijn voor toekomstige bestuurlijke relaties.

3. Verzoek en conclusie

Op basis van bovenstaande gronden verzoekt het college om:

1. Herziening van de asielopgave zoals vastgelegd in het verdeelbesluit Overijssel 2024 voor Enschede zodat het besluit in lijn wordt gebracht met de bestuurlijke afspraken.
2. De aanvullende asielopgave van 21 amv-opvangplaatsen te laten vallen in het verdeelbesluit Overijssel 2024.
3. Erkenning van het bestuurlijke commitment en de al geleverde inspanningen en substantiële vrijwillige bijdrage van Enschede.

Het college blijft uiteraard bereid om constructief mee te denken over de verdere invulling van het asielbeleid, mits dit gebeurt op basis van wederzijds vertrouwen en respect voor gemaakte afspraken.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)

Bijlagen:

- Het verdeelbesluit Overijssel van 20 december 2024
- De brief van 13 juni van 2023 van de commissaris van de Koning
- De brief van 21 juni 2023 van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
- Bestuursovereenkomst COA en gemeente Enschede